

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. de heer F. Weerwind
Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum 19 maart 2024
Onderwerp Reactie op internetconsultatie Wetsvoorstel
versterking rechtsbijstand in het strafproces
Kenmerk 2024.03.19.01 BEST/WvH/eb

Geachte heer Weerwind,

Het Juridisch Loket helpt dagelijks mensen bij het vinden van toegang tot het recht. Dat doen wij door het verstrekken van informatie, advies en hulp aan mensen die juridische vragen of problemen hebben. Online voor alle rechtzoekenden in Nederland en persoonlijk voor mensen die recht hebben op gesubsidieerde rechtsbijstand.

Wij zien in onze dienstverlening vaak mensen in een kwetsbare positie, minderjarigen en jongeren die zijn uitgenodigd voor een politieverhoor of een strafbeschikking hebben ontvangen. Zij hebben vooral vragen over de mogelijkheden van rechtsbijstand nadat ze die politieoproep hebben ontvangen. Het Juridisch Loket reageert daarom graag op de internetconsultatie met betrekking tot Versterking van rechtsbijstand in het strafproces.

Uit onze praktijk blijkt dat veel niet-aangehouden kwetsbare verdachten en jongeren die opgeroepen worden door de politie, rechtsbijstand nodig hebben. Zij weten vaak namelijk niet wat hun rechten zijn en wat zij kunnen verwachten. Vroegtijdig advies van een specialist is vanwege de mogelijk verstrekkende gevolgen voor deze rechtzoekenden gewenst. Deze groep had tot voor kort geen recht op gefinancierde rechtsbijstand.

In samenwerking met de Raad voor Rechtsbijstand is de mogelijkheid gecreëerd om deze kwetsbare verdachten in een vroeg stadium te laten bijstaan door een gefinancierde advocaat. Ook minderjarige verdachten vielen onder deze tijdelijke regeling als gevolg van de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 9 november 2021¹. Met het wetsvoorstel Versterking rechtsbijstand in het strafproces wordt een wettelijke basis gegeven aan de bestaande tijdelijke oplossing.

¹ (ECLI:NL:RBAMS:2021:6411)

Het is goed te zien dat de al bestaande praktijk met dit wetsvoorstel een wettelijke basis krijgt. Wel vragen we aandacht voor de term kwetsbare verdachte. In de memorie van toelichting staat dat het hier zou gaan om mensen, die vanwege hun geestelijke of lichamelijke toestand of handicap niet in staat zijn om het strafproces te begrijpen en effectief deel te nemen.

We adviseren om aan dit begrip een bredere invulling te geven. Het is belangrijk te kijken naar de persoonlijke situatie waarin iemand verkeert. Het kan ook zijn dat iemand zonder handicap door de omstandigheden echt de hulp van een advocaat nodig heeft. We weten dat niet alleen de aard van een probleem bepaalt of iemand in staat is een probleem op te lossen, maar ook persoonlijke factoren. Denk aan grote levensgebeurtenissen als ontslag of echtscheiding. Dit sluit aan bij de aanbevelingen uit het adviesrapport² Zelfredzaamheid in theorie en praktijk.

Als de term kwetsbaar te smal wordt geïnterpreteerd verwachten wij dat mensen die wel degelijk rechtshulp nodig hebben, tussen de wal en het schip vallen. Zij kunnen dan niet tijdig bijstand van een advocaat krijgen.

Wij adviseren u daarom goed te kijken naar de interpretatie van het begrip kwetsbaar.

Wij zijn altijd bereid om met u mee te denken.

Met vriendelijke groet,
Bestuur het Juridisch Loket

Willemijn van Helden
Voorzitter

² Evaluatie regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid van de adviescommissie Zelfredzaamheid Rechtshulp en Rechtsbijstand